

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Bedřicha v právní věci žalobce: **M. Š.**, bytem M., v řízení zastoupeného Mgr. Václavem Strouhalem, advokátem se sídlem Písek, Přátelství 1960, proti žalovanému: **Policie České republiky, Policejní prezidium**, se sídlem Praha 7, Strojnická 27, v řízení o žalobě proti rozhodnutí náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru, ze dne 24.9.2012, č.j. PPR-11514-7/ČJ-2012-990131

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru ze dne 24.9.2012, č.j. PPR-11514-7/ČJ-2012-990131 , s e z r u š u j e a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 13.266,- Kč do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Václava Strouhala, advokáta.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhá přezkoumání a zrušení rozhodnutí náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru ze dne 24.9.2012, č.j. PPR-11514-7/ČJ-2012-990131 kterým zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby ve věcech

služebního poměru č. 356/2012 ze dne 10.4.2012, o žádosti o doplacení služebního příjmu, a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

Žalobce namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, jeho vnitřní rozpornost a rozpor se zákonem. Žalovanému dále vytýká, že nedostatečně zjistil skutkový stav věci.

Žalobce uvedl, že byl příslušníkem Policie České republiky a ustanoven na služebním místě vrchní asistent u PČR, útvaru na ochranu ústavních činitelů ochranné služby, odbor ochrany sídelních objektů, v druhém oddělení, druhé skupiny. Služební poměr byl ukončen na jeho vlastní žádost dnem 30.11.2011. Žalobce v žádosti o doplacení služebního příjmu za službu přesčas, která byla zamítnuta, uvedl, že pro nařízení služby přesčas nebyly splněny zákonné limity uvedené v § 54 odst. 1 zákona č.361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon). Tento svůj názor odůvodňuje rozsudkem Krajského soudu v Budějovicích ze dne 20.8.2010, č.j. 10 A 34/2010-28. Žalobce namítá, že veškerá služba nařízená dle § 54 odst. 1 zákona, postrádá všechny zákonem stanovené podmínky a žádal, aby mu byl doplacen služební příjem za dobu přesčas nařízenou v rozporu se zákonem. Žalovaný ve svém rozhodnutí pouze obecně odkázal na neurčitý pojem „důležitý zájem služby“ „výjimečnost“. Namítaným rozparem služby přesčas se zákonem se žalovaný nijak nezabýval, když pouze uvedl, že s názory uvedenými v judikatuře nesouhlasí, avšak neuvádí, z jakého důvodu považuje odkaz žalobce na citovaný rozsudek bez jakékoli relevance. Argumentace žalovaného vyšším počtem příslušníků zařazených u útvaru pro ochranu ústavních činitelů je dle žalobce nepravdivá a účelová. Počet příslušníků sboru v žádném případě nemůže ovlivnit výklad zákona. Zákonná ustanovení pro nařízení služby musí být použitelná ve všech složkách policie. Pokud žalovaný odkazuje na různost „bezpečnostních akcí“, zdůraznil žalobce, že tyto úkoly jsou známy dlouho dopředu a žalovaný i UOUČ na ně mohou reagovat s velkým předstihem, a to jak ohledně státních návštěv, zasedání komor parlamentu, tak ohledně ozdravných pobytů, dovolených příslušníků a dalších podobných situací. Žalovaný přistupuje ke službě přesčas jako k řádné službě a s tím žalobce nesouhlasí. Službou přesčas jsou zajišťovány běžné úkoly, které jsou trvalé a služebním funkcionářům dlouho dopředu známé. Ty je ale nutné zajistit řádným výkonem služby, a nikoli standardní službou přesčas. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí spatřuje žalobce i v tom, že není patrné, jaké skutečnosti vyplynuly z výslechu svědka Bc.S., který potvrdil, že službu přesčas nařizoval pouze z důvodu nedostatku příslušníků či z důvodu dovolených jiných příslušníků.

Žalobce dále vytýkal žalovanému, že při zjišťování skutkového stavu opatroval písemná stanoviska od odpovědných služebních funkcionářů, např. JUDr. K., aniž by umožnil žalobci položit dotazovaným služebním funkcionářům otázky. Je přesvědčen o tom, že měl být proveden výslech těchto služebních funkcionářů, či dalších osob jako svědků. Žalobce byl tímto postupem zkrácen na svých právech a řízení bylo zatíženo neodstranitelnou vadou. Tímto postupem bylo porušeno ustanovení § 180 odst. 1 zákona. Stejně tak došlo k porušení ustanovení § 180 odst. 4 zákona. S odkazem na ustanovení § 180 odst. 1 zákona, poukázal na to, že žalovaný nezjistil a ani nechtěl zjistit důvody nařízení služby přesčas, tedy řádně zjistit skutkový stav. Dále poukázal, že nařizování služební povinnosti jako takové může být obcházen účel zákona, může sloužit jako prostředek diskriminace mezi příslušníky, neboť služba přesčas nařízená v pohotovosti je ze zákona zcela placená. Žalobce poukazuje také na to, že žalovaný nepřihlédl k trvalému úkolu policejního prezidenta č. 86/K z r. 2007, kterým bylo všem služebním funkcionářům stanoveno, aby zabezpečili cílový stav, dle kterého bude přesčasová práce z 50 % hrazená. U žalobce takto postupováno nebylo.

Ohledně důležitého zájmu služby žalobce namítl, že odůvodnění tohoto zájmu ze strany žalovaného bylo velmi obecné, pouze s odkazem na ustanovení § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o policii ČR. Nařizováním služby přesčas nebyla splněna ani podmínka výjimečnosti a nemůže souhlasit s názorem žalovaného, že „výjimečná situace je každá situace, kdy je ohroženo plnění úkolů bezpečnostního sboru a že tento stav může trvat i po delší období“. Tato výjimečná situace by ale pak trvala od roku 2007 doposud, tj. 5 let nepřetržitě, kdy je v útvaru personální podstav. To však nemůže být bráno jako výjimečný stav. Naopak jedná se o stav zcela běžný a každodenní.

Žalobce dále namítá, že nařízená služba nebyla ani odůvodněná konkrétními skutečnostmi, jak vyplývá z nařízení policejního prezidenta č. 45 z r. 2007 později uvedeného pod číslem 86/K z r. 2007.

Pokud žalovaný poukazuje na ustanovení § 171 písm. h) zákona, s tím, že služební funkcionář nebyl vůbec povinen odůvodňovat nařízení služby přesčas, jedná tak zcela protiprávně a v rozporu s výše uvedenými vnitřními předpisy policie. Toto ustanovení není možno vykládat tak, že by služební funkcionář, či vedoucí pracovník mohl nařizovat službu přesčas ze své libovůle a nerespektovat zákonné podmínky pro nařízení služby přesčas. Zdá se však, že žalovaný vůbec nedisponuje informacemi odůvodňujícími nařízení služby přesčas v souladu se zákonem tak, aby bylo možné provést jejich přezkum.

Žalobce závěrem namítá, že veškerá nařízená odsloužená služba přesčas byla žalobci nařízena v rozporu s ustanovením § 54 odst. 1 zákona. Ustanovení § 112 odst. 2 a § 125 odst. 1 zákona je nutno vykládat ústavně komfortním způsobem v souvislosti s ustanovením § 54 odst. 1 zákona, tj. pouze za službu přesčas nařízenou příslušníkovi v souladu s tímto ustanovením, nenáleží příslušníkovi služební příjem. Toto však neplatí v případě, že příslušníkovi bude nařízena služba přesčas v rozporu s tímto ustanovením. Dále namítal, že žalovaný úmyslně nevzal v úvahu nařízení policejního prezidenta, trvalý úkon č. 80/K z roku 2007, ze kterého bylo všem služebním funkcionářům nařízeno „zabezpečit dosažení cílového stavu, kdy nařízená přesčasová práce bude z 50 % placena“. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (6 Ads 151/2011-126 ze dne 26.9.2012 č.j.4 Ads 15/2012-34 ze dne 31.10.2012) uvedl, že „výjimečnost (a už vůbec ne důležitý zájem služby) soud nespátňuje ani v řešení nedostatečného personálního obsazení příslušného útvaru nad to ještě jako dlouhodobý a vědomý přístup k žalované k řešení personálních otázek“. Pokud žalovaný uvádí a sám přiznává, že nařizoval službu z nedostatku příslušníků, je s ohledem na tuto judikaturu zřejmé, že nařizoval službu přesčas v rozporu se zákonem.

Žalovaný ve vyjádření v podané žalobě navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout, neboť skutkový stav byl dostatečně zjištěný. Předmětem sporu je odlišný právní názor na možnost proplácení 150ti přesčasových hodin. Napadené rozhodnutí se vypořádává s důvody nevyslechnutí pl. JUDr. K. Žalobce měl možnost zúčastnit se výslechu npor. Bc. S., z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, jaké závěry z tohoto výslechu byly učiněny. Je nesporné, že na počty nařízených odsloužených služeb přesčas podle § 54 zákona mají vedle nenaplněných systemizovaných služebních míst vliv také žádosti o propuštění, počty nemocných, počty dovolených a povinných rehabilitací, kurzy a jazykové školy, služební cesty probíhající bezpečnostní akce a také další okolnosti. Ani radikální pokles počtu policistů, ale nezabývá služebního funkcionáře povinnosti plnit úkoly, pokud k tomu má zákonný prostor. A dále poukázal na to, že pojem „důležitý zájem služby“ je upraven v § 201 zákona a s odkazem na § 2 zákona č. 273/2008 o Policii České republiky. Zdůraznil, že policie slouží veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný

pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jejími zákony.

Dále zdůraznil, že ustanovení § 171 písm. h) zákona vyjímá nařizování služby přesčas v procesu řízení ve věcech služebního poměru a není tedy povinností služebního funkcionáře takové rozhodnutí formalizovat do písemné podoby a trvale a nezaměnitelně zachytit důvody svého rozhodnutí. Službu přesčas nenařizuje správní orgán, dokonce ani služební funkcionář, který je podle § 2 zákona oprávněn jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru. Není tudíž rozhodnutím, neboť jím není materiálně zasaženo do žalobcových práv. Jde pouze o konkretizování úkolů. Nejedná se tedy o veřejnoprávní působení rozhodovací pravomoci služebního funkcionáře jako správního orgánu. Poukázal na to, že Krajský soud v Českých Budějovicích řešil odlišnou situaci, že skutkový stav u útvaru je naprosto odlišný od skutkového stavu, který byl posuzován Krajským soudem v Českých Budějovicích. Nedostatek policistů nemůže být důvodem např. odmítnutí ochrany objektu, nebo splnění jiného úkolu, umožňuje-li zákon pro splnění úkolů velet policisty do služby přesčas. Skutkový stav je od počátku zřejmý. Proplacení 150 nařízených přesčasových hodin je nemožné, protože žalobce za tuto službu přesčas již služební příjem jednou obdržel. Ústavnost ustanovení § 112 potvrdil ve svém nálezu i Ústavní soud. V žalobcově případě nedocházelo k nezákonnému postupu při proplácení služby přesčas. Zdůraznil, že proplácení služby přesčas před dosažením limitu 150 ti hodin bylo možné pouze za situace, že žalobce měl nařízenou služební pohotovost a to v souladu s § 126 odst. 3 zákona.

U jednání soudu setrvali účastníci na svých dosavadních stanoviscích.

Ze správního spisu předloženého žalovaným správním orgánem zjistil soud následující pro rozhodnutí ve věci samé tyto podstatné skutečnosti:

Žalobce podal dne 1.2.2012 na Policii ČR, Útvar pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby, žádost o doplacení služebního příjmu a nároků odvíjejících se od služebního poměru. Žalobce se dožadoval doplacení služebního příjmu za službu přesčas nařízenou v rozporu s ustanovením § 54 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., služebního zákona. Žalobce svou žádost odůvodnil v podstatě shodně jako podanou žalobu. Dne 21.2.2012 se konalo ústní jednání, při kterém byl zmocněnec žalobce seznámen s celou spisovou dokumentací. Současně se ve spise nacházejí záznamy přesčasové práce žalobce. Dne 10.4.2012 byla žádost žalobce, jako bývalého příslušníka o doplatek služebního příjmu zamítnuta. Ředitel ÚOUC ohledně pojmu „důležitý zájem služby“ odkázal na ustanovení § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru, kde je tento pojem vymezen jako zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolu bezpečnostního sboru. Základní úkoly policie jsou stanoveny v ustanovení § 2 zákona o Policii ČR. Včasné a kvalitní plnění úkolů policie je současně ve veřejném zájmu. Dále popisoval problematickou situaci u policie, která vedla k nutnosti nařizování prací přesčas. K námitce, že absentovala vyžadovaná výjimečnost, uvedl, že nesouhlasí se závěry Krajského soudu v Českých Budějovicích, neboť ten omezuje pojem výjimečnosti pouze na případy, kdy je výjimečnost dána zcela náhlými překážkami ve splnění úkolů policie. Pro tento závěr ale není dána opora nejen v zákoně, ale ani v realitě, v níž bezpečnostní sbory plní své úkoly. Zákon neomezuje trvání výjimečné situace, která brání v plnění úkolů za použití běžných sil, které má bezpečnostní sbor k dispozici. Naplňování služby přesčas není nic, co by bylo v rozporu s výjimečností. Dále poukázal na to, že zákon nestanoví formu, ve které má být služba přesčas nařízena. Ředitel proto dospěl k závěru, že služba přesčas byla nařizována zcela v souladu s § 54 zákona o služebním poměru, a proto mu nemůže být doplacen služební příjem dle žádosti. Zákon o služebním poměru zakotvuje pouze

poskytnutí služebního příjmu v jeho stanovených složkách za základní dobu služby (§ 112 zákona o služebním poměru) a služebního příjmu za službu přesčas (§ 125 a 126 zákona o služebním poměru). Poskytnutí jakéhokoli doplatku služebního příjmu za dobu nad rámec základní doby služby mimo režim dle ustanovení § 125 nebo 126 zákona o služebním poměru není možné a nemá oporu v platné právní úpravě. Žalobci nevznikl zákonný nárok na doplatek služebního příjmu za nařízenou službu přesčas, a proto žádost zamítl.

O podaném odvolání rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím, ve kterém shrnul obsah prvostupňového rozhodnutí a k věci uvedl, že služební poměr žalobce skončil dne 30.11.2011. Bylo mu přiznáno odchodné ve výši 311.298,- Kč s tím, že odchodné bylo přiznáno za výkon služby v trvání 31 roků ve služebním poměru, přičemž pro účely zvýšení základní výše odchodného bylo započteno 25 roků. Z potvrzení o mzdě a přehledu o službě přesčas za období let 2010 a 2011 je patrné, že v roce 2010 odvolatel vykonal službu přesčas v rozsahu 1004,5 hodin, s tím, že od května byla odvolateli služba přesčas zaplacená ve výši 184 701 Kč, neboť přesáhl rozsah 150 hodin služby přesčas. V kalendářním roce 2011 odvolatel vykonal službu přesčas v rozsahu 109 hodin s tím, že odvolateli nebyla služba přesčas placena, neboť nepřesáhl rozsah 150 hodin služby přesčas v kalendářním roce. K námitce žalobce, že mu byla upřena práva uvedená v § 174 odst. 1, 180 odst. 1 a 181 odst. 2 a odst. 5 zákona, uvedl žalovaný, že v rámci odvolacího řízení bylo odvolateli umožněno uplatnění jeho práv, čímž byla tato vada zhojena. Přitom odkázal na judikaturu NSS. Dále pak konstatoval, že nařizování služební povinnosti není služební funkcionář povinen odůvodňovat, neboť na tento rozkaz k výkonu služby se vztahuje stejný režim jako nařizování výkonu služby přesčas. Žalovaný dále uvedl, že nijak nepopírá, že je služba přesčas nařizována z důvodu personálního podstavu. Žalovaný zdůraznil, že do měsíčního harmonogramu služeb není služba přesčas automaticky a pravidelně zapracována a není součástí běžné služby, ani pravidlem, jak tvrdí žalobce. Počty hodin nařízené služby přesčas se liší jednak u jednotlivých příslušníků a jednak v jednotlivých měsících v průběhu roku v závislosti na podmínkách služby v daný okamžik. Na počty nařízených a odsloužených služeb přesčas mají vedle nenaplněných systematizovaných služebních míst vliv např. počty žádosti o propuštění ze služebního poměru, počty nemocných atd. Žalovaný se také vyjádřil k důvodům, pro které neaplikoval závěry rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, na který odkazoval žalobce odvolání.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před služebními funkcionáři obou stupňů z hlediska žalobních námitek, uplatněných v podané žalobě a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen s. ř. s.). Věc soud posoudil takto:

Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání a zrušení rozhodnutí, kterým nebylo vyhověno jeho žádosti o doplacení služebního příjmu za služby přesčas odsloužené v letech 2010 a 2011.

K tomu soud předně uvádí, že služba přesčas je primárně upravena v ustanovení § 54 služebního zákona, toto ustanovení v odstavci 3 stanoví, že za službu přesčas se podle odst. 1 a 2 považuje služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn (k tomu srovnej také znění § 52 služebního zákona, podle kterého činí základní doba služby příslušníka 37,5 hodiny týdně).

Podle ustanovení § 54 odst. 1 služebního zákona dále platí, že *příslušníkovi lze nařídít*

výkon služby přesčas v důležitém zájmu služby nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. Je tedy zřejmé, že z jiného důvodu a ve větším rozsahu (s výjimkou ustanovení § 54 odst. 2 služebního zákona, které umožňuje nařídit službu přesčas při vyhlášení krizového stavu nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu i nad rozsah 150 hodin stanovených v odst. 1 tohoto ustanovení) službu přesčas nařídit nelze. Výše uvedené následně nachází svůj odraz v právní úpravě výše služebního příjmu, který je podle ustanovení § 112 odst. 2 služebního zákona stanoven *s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.*

Co se rozumí *důležitým zájmem služby*, upravuje ustanovení § 201 odst. 1 služebního zákona jako *zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru.*

Mezi účastníky řízení je přitom v uvedené věci sporný výklad tohoto neurčitého právního pojmu. Žalovaný, pokud jde o výklad tohoto pojmu, dospěl k závěru, že pod pojmem „*důležitý zájem služby*“ měl zákonodárce vždy na mysli bezproblémové zajištění běžného výkonu služby bezpečnostního sboru. Včasné a kvalitní plnění úkolů bezpečnostního sboru (*důležitý zájem služby*) je dle žalovaného bezesporu současně veřejným zájmem celé společnosti a nikoli pouze zájmem bezpečnostního sboru s tím, že v daném případě má veřejný zájem přednost před zájmem osobním.

S výkladem žalované, že za veřejný zájem může být označena každá činnost policejního sboru, neboť ten je ve veřejném zájmu zřízen, nelze podle názoru městského soudu souhlasit, neboť veřejný zájem je třeba dovozovat v každém jednotlivém případě a jeho paušalizace na jakoukoliv činnost žalovaného by bylo v rozporu nejen s platnou právní úpravou, ale rovněž s teoretickým pojetím toho, co veřejný záměr ve skutečnosti je a jak s tímto pojmem pracovat. Nehledě na to, že „výjimečnost“ předpokládaná služebním zákonem je ve zřejmé kontrapozici s trvalou praxí plánovaných přesčasových hodin. Soud proto nemůže pro výše uvedené nedostatky posoudit jako přípustné nařízené služby přesčas za podmínek daných v § 54 odst. 1 a 2 služebního zákona. Jenom tehdy, pokud by k nařízení služby přesčas došlo v souladu s citovanými ustanoveními služebního zákona, by byl správný názor žalovaného o neproplácení prvních 150 přesčasových hodin ročně z důvodu jejich zohlednění při stanovení služebního příjmu žalobce (ustanovení § 112 odst. 2 služebního zákona). S takto učiněným výkladem a posouzením žalovaného se proto nelze ztotožnit.

Městský soud v Praze na tomto místě, a to ve shodě se žalovaným, připomíná, že zákonodárce již při přijímání služebního zákona (myšleno zákona č. 361/2003 Sb.) předpokládal, že mohou nastat situace, za kterých bude třeba příslušníkovi bezpečnostního sboru nařídit výkon služby přesčas a ten bude mít povinnost tuto službu vykonat (tehdy ještě bez stanovení maximálního limitu přesčasové služby, k tomu srovnej důvodovou zprávu k vládnímu návrhu služebního zákona ze dne 20. 3. 2003, zdroj: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, sněmovní tisk 256/0). Proto také za tímto účelem v ustanovení § 54 zákona stanovil podmínky, za kterých jediné lze výkon služby přesčas nařídit. Pokud dojde k nařízení služby přesčas v souladu s podmínkami zakotvenými v ustanovení § 54 služebního zákona, pak zároveň platí, že rozsah 150 přesčasových hodin v kalendářním roce se považuje za zohledněný ve služebním příjmu za výkon služby, a příslušník tak za řádně odpracované hodiny v rámci výkonu služby přesčas v uvedeném rozsahu již žádný další služební příjem nedostane. To dále odpovídá i úpravě náhradního volna a služebního příjmu za službu přesčas v ustanovení § 125 služebního zákona, podle kterého má příslušník nárok na náhradní volno (popř. poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku) až za každou hodinu služby přesčas nad rozsah 150 hodin v kalendářním roce. Má-li tedy být

institut služby přesčas využíván v souladu s platnou právní úpravou, je nutno současně splnit následující podmínky, kterými jsou 1/ jednak důležitý zájem služby a z toho vyplývající předpoklad výjimečnosti nařizované služby přesčas, jednak 2/ odůvodnění přijetí tohoto opatření a dále 3/ maximální rozsah 150 hodin v kalendářním roce, popř. vyhlášení krizového stavu nebo jiné výjimečné případy ve veřejném zájmu. Nelze tedy souhlasit s pojetím žalovaného, který dospěl k závěru, že pod pojmem „*důležitý zájem služby*“ měl zákonodárce vždy na mysli bezproblémové zajištění běžného výkonu služby bezpečnostního sboru.

Pokud jde o zákonem stanovenou podmínku důležitosti zájmu služby, je nutno konstatovat, že zákonodárce ponechává služebním funkcionářům v praxi značný aplikační prostor v podobě poměrně široce vymezené definice tohoto neurčitého právního pojmu v ustanovení § 201 odst. 1 služebního zákona, kdy za důležitý zájem služby považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru. Ve vztahu k nařizování služby přesčas tak bude především věcí příslušných vedoucích pracovníků žalovaného, aby vždy v mezích daných tímto zákonným ustanovením zvážili potřebu, rozsah a vůbec přípustnost nařízení výkonu služby přesčas jako takové. S tím se pojí také povinnost takový postup náležitě odůvodnit. Předpoklad výjimečnosti či mimořádnosti nařízení služby přesčas pak vyplývá především ze skutečnosti, že zákonodárce její přípustnost podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž naplnění výkon služby přesčas nařídít nelze. Tuto výjimečnost lze přitom dovodit již ze samostatné úpravy tohoto mimořádného opatření v rámci služebního zákona jakožto doplňkového fondu služebních hodin nad zákonem stanovenou základní dobu služby příslušníka v rozsahu 37,5 hodin týdně (srovnej § 52 odst. 1 služebního zákona). Pokud by zákonodárce předpokládal „automatické“ využívání tohoto fondu v maximálním rozsahu u každého příslušníka a že se to stane pravidlem, mohl tak učinit jednodušším způsobem, např. tak, že by zvýšil rozsah základní doby služby na cca 40 hodin týdně (oproti 37,5 hodinám), což by při počtu 52 týdnů v roce činilo právě cca 150 hodin v kalendářním roce, aniž by přitom vznikla potřeba nařizovat výkon služeb přesčas a tento jakkoli odůvodňovat či vykazovat. Pro další mimořádné situace by pak zůstala ponechána úprava obsažená v ustanovení § 52 odst. 2 služebního zákona.

Výjimečnost a mimořádnost nařizování služeb přesčas a důležitý zájem služby pak nelze spatřovat ani v možném nedostatečném personálním obsazení. Argumenty žalovaného, že je vázán vládou taxativně stanoveným počtem systemizovaných služebních míst příslušníků, jakož i taxativně stanoveným objemem prostředků stanovených státním rozpočtem na služební příjmy těchto příslušníků, nemohou být při řešení posuzované otázky určující. Ačkoli soud vnímá, že žalovaný není s to příslušné rozhodnutí vlády ovlivnit či jakkoli změnit, nemůže být tento systémový problém řešen porušováním služebního zákona způsobem, že při nedostatečném personálním obsazení se bude u jednotlivých příslušníků „automaticky“ kalkulovat s rozsahem 150 hodin služeb přesčas, které jsou podle ustanovení § 112 odst. 2 služebního zákona zároveň presumovány ve výši stanoveného služebního příjmu, a tedy příslušník za ně další (extra) příjem nárokovat nemůže.

Shodně se přitom k výkladu ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru vyjádřil také Nejvyšší správní soud, a to již v rozsudku ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011 - 126, publikovaném pod č. 2823/2013 ve Sbírce rozhodnutí NSS a dostupném i na www.nssoud.cz. V tomto rozhodnutí Nejvyšší správní soud vyslovil následující právní závěry: „*Zákonodárce přípustnost služby přesčas podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž identifikace výkon služby přesčas nařídít nelze. Z toho, co stěžovatel uvádí, lze dovodit, že práci přesčas lze nařídít vždy, kdy je služebnímu funkcionáři známo, že výkon služby nebude možné zajistit s určitým počtem příslušníků v určitém časovém prostoru.*

S tímto názorem by bylo možno souhlasit, kdyby ustanovení § 54 odst. 1 služebního zákona znělo tak, že " Příslušníkovi lze nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce." Takto však uvedené ustanovení nezní, neboť předpokládá, že k nařízení výkonu služby přesčas lze přistoupit pouze v důležitém zájmu služby. Tento důležitý zájem služby nelze pak shledat v tom, jak na to poukázal již krajský soud, když je dlouhodobý až trvalý nedostatek osob nahrazován zvýšenými nároky na stávající příslušníky nařizováním služeb přesčas s odkazem na důležitý zájem služby. Krajský soud správně prostor pro takový výklad platné právní úpravy nespatriřl a správně poukázal na to, že napadené rozhodnutí se námitkami žalobce nezabývalo do té míry, aby bylo zřejmé, z jakých důvodů je žalovaná považuje za neodůvodněné. Jak již správně uvedl krajský soud, lze si představit vznik neočekávané situace způsobené např. momentální indispozicí či absencí některého z příslušníků např. ze zdravotních či jiných důvodů, jež by byla oprávněně subsumovatelná pod § 54, resp. § 201 služebního zákona. "

Nejvyšší správní soud tak uzavřel, že žalovaný musí „jednoznačným, průkazným a nezpochybnitelným způsobem prokázat, že služba přesčas není z jeho strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští platná právní úprava“. Shodně pak Nejvyšší správní soud judikoval také v rozsudku ze dne 31. 10. 2012, č. j. 4Ads 15/2012 - 34, a dále rovněž v rozsudku ze dne 2. 10. 2013, č. j. 6Ads 23/2013 - 39, oba dostupné na www.nssoud.cz.

Je nutno konstatovat, že se zde jedná o závěry vyslovené v rozsudcích Nejvyššího správního soudu, který je v oblasti správního soudnictví vrcholem soudní soustavy. Ve smyslu ustanovení § 12 s. ř. s. představuje Nejvyšší správní soud vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví a jako takový sleduje a vyhodnocuje judikaturu krajských správních soudů a zajišťuje jednotu a zákonnost jejich rozhodovací činnosti. Krajské soudy rozhodující ve správním soudnictví jsou tak povinny judikaturu Nejvyššího správního soudu sledovat a touto se ve své rozhodovací činnosti v obdobných případech řídit. Zatímco Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu vydává svá rozhodnutí toliko v případech existence rozporné judikatury, což však není posuzovaný případ, zde naopak Nejvyšší správní soud opakovaně a konstantně k danému právnímu problému judikuje, přičemž ve všech výše uvedených rozhodnutích vyslovil shodné závěry. Pokud se tedy Nejvyšší správní soud ve shora citovaných judikátech vyslovil k otázce výkladu ustanovení § 54 odst. 1 služebního zákona, včetně výkladu neurčitého právního pojmu „*důležitý zájem služby*“, je nutno konstatovat, že tyto závěry jsou v rozhodovací soudní činnosti soudů nižších stupňů aplikovatelné bez ohledu na to, o jaký bezpečnostní sbor se jedná, respektive jaký režim služby tento bezpečnostní sbor vykonává.

Z obsahu vydaných správních rozhodnutí, včetně závěrů služebních orgánů obou stupňů, vyplývá, že s výkonem přesčasových služeb v rozsahu 150 hodin bylo bez dalšího u jednotlivých příslušníků dopředu počítáno a plánováno. Jejich smyslem tak nebylo kompenzovat vznik neočekávaných a mimořádných situací, ale zajišťovat jím samotný přímý výkon služby z důvodu personálního nedostatku osob a počtu systemizovaných míst. Tento nedostatek počtu osob a systemizovaných míst, je pak v rozporu se zákonem nahrazován zvýšenými nároky na stávající příslušníky, a to v podobě nařizování služeb přesčas, nadto se zcela nepřipadnou argumentací, že se jedná o důležitý zájem služby. Vzhledem k tomu, že sám žalovaný nepopírá, že k nařizování služby docházelo v důsledku nedostatku počtu osob, považoval i soud za nadbytečné doplňovat dokazování výsledky dalších svědků, kteří se dle žalobce měli k této otázce vyjadřovat.

Na základě všech výše uvedených skutečností tak Městský soud v Praze přisvědčil námitkám žalobce směřujícím proti nesprávnému výkladu ustanovení § 54 odstavce 1, respektive ustanovení § 201 služebního zákona a v něm obsaženého neurčitého právního pojmu „*důležitý zájem služby*“ jakož i žalobní námitce co do absence relevantních důkazů, které by dokládaly nařizování výkonu služeb přesčas žalobce v souladu s těmito zákonnými ustanoveními.

K obraně žalovaného, že proplacení 150 nařízených přesčasových hodin je nemožné, protože žalobce za tuto službu přesčas již služební příjem jednou obdržel a že ústavnost ustanovení § 112 odst. 2 služebního zákona potvrdil ve svém nálezu i Ústavní soud, konstatuje městský soud, že obavy žalovaného ohledně dvojího proplacení služby přesčas nejsou na místě. Závěry vyplývající z judikatury Nejvyššího správního soudu, potažmo z rozsudku krajského soudu v uvedené věci, spočívají „toliko“ v tom, že je nutno při nařizování přesčasových služeb důsledně respektovat ustanovení § 54 odst. 1 služebního zákona, tj. tyto služby nařizovat pouze výjimečně, z důvodů a v případech mimořádného charakteru, např. náhlého onemocnění příslušníků, čerpání služebního volna, nečekaného ošetřování člena rodiny, účasti na služebním školení, jakož i v jiných neplánovaných případech, přičemž nařízení takovýchto služeb musí být těmito skutečnostmi náležitě a prokazatelně odůvodněno a správní orgán musí být schopen tyto důvody také následně prokázat. V opačném případě, tj. kdy služba přesčas bude ze strany žalovaného využívána k jiným účelům, např. v rozporu se zákonem k tomu, že jejím prostřednictvím bude řešen předem plánovaný nedostatečný počet systemizovaných míst příslušníků, či správní orgán nebude schopen v řízení relevantními důkazy doložit, z jakých důvodů k nařizování přesčasových služeb docházelo, pak to samozřejmě může vést k těm důsledkům, že jednotliví příslušníci budou uplatňovat své nároky vyplývající z nesprávné aplikace ustanovení § 54 odst. 1 služebního zákona, jak k tomu došlo v nyní posuzované věci. Ustanovení § 112 odst. 2 služebního zákona, podle kterého je služební příjem stanoven s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce, je možno v tomto znění aplikovat, ale platí pouze za situace, kdy je služba přesčas nařizována v souladu se zákonem, nikoli v těch případech, kdy dochází k nařizování služeb přesčas v rozporu s ustanovením § 54 odst. 1 služebního zákona.

S tím souvisí i další námitka žalobce, ve které vytýká žalovanému, že nařízení služby přesčas neodůvodnil s nesprávným odkazem na ustanovení § 171 písm. h) služebního zákona. Vyjádřil přesvědčení o tom, že ustanovení není možno vykládat tak, že by služební funkcionář, či vedoucí pracovník mohl nařizovat službu přesčas ze své libovůle a nerespektovat zákonné podmínky pro nařízení služby přesčas. Žalovaný naopak zaujal názor, že ustanovení § 171 písm. h) zákona vyjímá nařizování služby přesčas v procesu řízení ve věcech služebního poměru a není tedy povinností služebního funkcionáře takové rozhodnutí formalizovat do písemné podoby a trvale a nezaměnitelně zachytit důvody svého rozhodnutí.

Při posouzení této otázky soud vyšel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012, čj. 6 Ads 151/2011-126 (dostupný na www.nssoud.cz), podle kterého „na nařizování služby přesčas policistovi Policie České republiky se podle § 171 písm. h) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků ozbrojených sborů, nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru. V případě, že jsou uplatňovány nároky vyplývající z nesprávné aplikace § 54 odst. 1 citovaného zákona, podle něhož lze příslušníkovi v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce, musí však žalovaná jednoznačným, průkazným a nezpochybnitelným způsobem prokázat, že služba přesčas není z její strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští

platná právní úprava“. Z uvedeného vyplývá, že námitka žalobce je důvodná, neboť žalovaný byl povinen uvést důvody, pro které službu přesčas nařídil, ale v rozporu s tímto závěrem tak neučinil.

Městský soud v Praze po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně. Žalobou napadené rozhodnutí městský soud shledal nezákonným a s ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti napadené rozhodnutí podle ustanovení § 78 odstavec 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (ustanovení § 78 odstavec 4 s. ř. s.). Žalovaný správní úřad je právním názorem, vysloveným Městským soudem v Praze v dalším řízení vázán (ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanoveními § 60 odst. 1 s. ř. s. Ve věci úspěšnému žalobci náleží náhrada nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému správnímu úřadu. Tyto náklady spočívají v nákladech souvisejících se zastoupením žalobce advokátem dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném do 31.12.2012, za dva úkony právní služby po 2.100,- Kč (převzetí věci, sepis žaloby) a jeden úkon dle advokátního tarifu účinného po 1.1.2013 v hodnotě 3.100,- Kč (účast u jednání soudu) a tři režijní paušály po 300,- Kč. Náklady za právní zastoupení činí částku 8.200,- Kč. Další náklady představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3.000,- Kč.

Dále soud přiznal zástupci žalobce náhradu za promeškaný čas ve výši 800,- Kč dle ustanovení § 14 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. za 8 půlhodin a cestovné na trase Praha – Písek a zpět osobním automobilem v celkové částce 1.266,- Kč. Celková výše odměny ustanoveného zástupce tak činí 13.266,- Kč.

Zástupce žalobce požadoval ještě uhradit na nákladech řízení odměnu za zaslání písemné vyjádření – repliku žalobce, kterou mu ale soud nepřiznal vzhledem k tomu, že v této replice právní zástupce neuvedl žádné nové pro rozhodnutí ve věci samé podstatné skutečnosti.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odstavec 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Podle ustanovení § 104 odstavec 3 písmeno a/ s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V Praze dne 15. prosince 2015

JUDr. Hana V e b e r o v á
předsedkyně senátu